

disse Bemærkninger og ikke fremkommer med en mere indgaaende Kritik af Forslaget, hvad jeg i øvrigt havde beløvet mig paa, ligger det i, at jeg ikke skønner rettere, end at de fornødne Bemærkninger i saa Henseende ere gjorte fra anden Side.

Lohmann: De allerfleste ærede Rigsdagsmænd, der have udtalt sig om denne Sag, have mest dvælet ved Sagens formelle Side, medens det er forholdsvis faa, der egentlig ere komne til, hvad man kalder Sagens Principper. Naar jeg nu med ganske faa Ord vil tillade mig at udtale min Opfattelse af denne Sag, og begrunde det Standpunkt, jeg agter at indtage til den, vil jeg forud sige, at det, jeg agter at udtale mig om, udelukkende vedrører Forslagets Principper, det formelle komme vi sagtens over, naar vi ere blevne enige om Principperne. Jeg vil da straks begynde med at sige, at hemmelig Afstemning ved Folketingsvalgene forekommer mig særdeles lidet tiltalende, og jeg tror, det vil være et Misgreb af Folketinget at gaa med her til. Jeg mener, saaledes som det blev udtalt af det ærede Medlem for Odense Amts 8de Valgkreds (H. Holm), at Offentlighed er en Hovedbetingelse for det parlamentariske Liv, ligesom Aabenhed er Betingelsen for det personlige Liv. Offentlighed og Orden er det offentlige Livs nødvendige Forudsætninger. Det var det, man krævede, da man begyndte paa det parlamentariske Liv, og det er det, man nu foreslaar, at vi skulle slippe 50 Aar efter. Til at begrunde Indførelsen af en saadan Foranstaltning som hemmelig Afstemning ved Folketingsvalg, mener jeg, at det ingenlunde er nok, at man kan paapege, at der hist og her er udøvet Valgtryk, og at der navnlig for nogle Aar tilbage i højere Grad end nu har været udøvet Valgtryk. Man maa da ogsaa kunne overtøye os om, at Valgtryk ikke kan udøves, hvis denne Lov vedtages, og det er jeg for mit Vedkommende ingenlunde overbevist om, og man maa yderligere kunne overtøye os om, at det er umuligt paa anden Maade at komme ud over disse Vanskeligheder, at man ikke kan vokse sig fra dem, som man vokser sig fra en Børnesygdom. Valgtryk er i mine Øjne et af de hæsligste Udslag af Menneskenes Lyst til at ville herske over hverandre. Men jeg tror, at det er af den Slags Børnesygdomme, som ethvert frit Folk maa have i Begyndelsen, men som der er Betingelser for, at det vil kunne vokse sig fra med Tiden. Det er ej heller nok at sige: „Saaledes have de det i de

store Lande, derfor maa vi ogsaa have det“ — det er for mig ingenlunde overbevisende. Jeg tror, at det har været en Grundskade for os, at vi alt for meget have bestræbt os for at efterligne, hvad de have i de store Lande, ogsaa i vort politiske og parlamentariske Liv, i Stedet for at udvikle noget af os selv, noget i Overensstemmelse med Folkets Natur, saaledes som den nu en Gang er, og i denne Henseende vil det have Betydning, om Folketinget med hele den fremragende Indflydelse, det har i vort offentlige Liv, vil gaa i Spidsen og lede Udviklingen i det hjemlige Spor. Og nu har det jo dog altid været erkendt, at Hovedkendemærket for, hvad jeg kalder den danske Natur, dansk Aand og Tankegang, er det at gaa frem med Aabenhed og Oprigtighed, at vedkende sig sin Mening og staa ved, hvad man en Gang har sagt. Jeg holder mig aldeles overtydet om — det vedkender jeg mig — at der sjælden eller aldrig kommer noget godt ud af Hemmelighedskræmmeri, det være sig af den ene eller den anden Slags, og at der endnu mindre kommer noget godt ud af hemmelig Afstemning ved Folketingsvalg. Det ærede Medlem for Præstø Amts 1ste Valgkreds (Svend Høgsbro) udtalte sin oprigtige Glæde over at se, at et Lovforslag som dette, der indeholdt en saa „retfærdig“ Sag, kunde arbejde sig frem mod saa megen Modstand, som det har haft. Jeg respekterer fuldt ud den ærede Rigsdagsmands Opfattelse, thi jeg fik Indtrykket af, at den virkelig var oprigtig. Men Sagen kunde jo ses fra en helt anden Side. Sagen kunde ogsaa ses fra den Side, at man her omgikkes fremmede, importerede Tanker saa længe, at man ikke kan slippe dem. Hvis jeg maa sige, hvad denne Sag for mig betyder, saa betyder den det, at den viser, hvor langt vi i Virkeligheden have fjernet os fra den Tankegang og den Aand, der besjælede Grundlovens Fædre, saa viser den, hvor lidt den personlige Frihed i Virkeligheden har slaaet Rod iblandt os. Naar man vil gaa til en saa ekstraordinær Foranstaltning og en med hele det parlamentariske Liv saa stridende Foranstaltning, som Indførelsen af hemmelig Afstemning, viser dette, at den personlige Frihed endnu ikke har slaaet stærkt Rod blandt os. Ja, mine Herrer Rigsdagsmænd, jeg vil gaa endnu videre. Jeg vil sige, at Gennemførelsen af dette Lovforslag for mig er en Parodi paa den Maade, hvorpaa Lovgivningsmagten i Halvhundredaaret efter Grundlovens Givelse burde mindes denne skønne og løfterige historiske Begivenhed.